

PITANJA ZA MATURSKI ISPIT

1. Odredi etimološki i esencijalno pojam filozofije
2. Koja su najbitnija filozofska pitanja i najvažnije filozofske discipline
3. Nabroj filozofske epohe i prepoznaj njihova krucijalna filozofska pitanja
4. Objasni pobude za filozofsko istraživanje: čuđenje, sumnja, smisao postojanja
5. Objasni odnos filozofije prema mitu, religiji, nauci, umjetnosti
6. Određenje i glavni problemi metafizike i ontologije
7. Objasni značenje osnovnih ontoloških dihotomija: bivstvovanje-bivstvujuće, Jedno-mnoštvo, esencija-egzistencija, svijest-svijet
8. Objasni glavne pravce u ontologiji
9. Subjektivni i objektivni idealizam
10. Klasična i moderna paradigma ontologije (metafizike)
11. Odlike antičke filozofije
12. Miletska škola
13. Elejska škola
14. Heraklit iz Efesa
15. Pitagora i pitagorejci
16. Kosmologije Empedokla i Anaksagore
17. Atomisti – Leukip i Demokrit
18. Platonova teorija ideja
19. Aristotelova metafizika
20. Novoplatonizam (Plotin)
21. Odlike srednjovjekovne filozofije
22. Učenje Sv. Vasilija Velikog
23. Dokazi o postojanju Boga Tome Akvinskog
24. Učenje Sv. Aurelija Avgustina
25. Odlike novovjekovne filozofije
26. Dekartova metafizika
27. Spinozin panteizam
28. Lajbnicova monadologija
29. Kantova kritika metafizike
30. Hegelov apsolutni idealizam
31. Odlike savremene filozofije
32. Šopenhauerov voluntarizam
33. Glavne ideje Ničeove filozofije
34. Kjerkegorov egzistencijalizam
35. Hajdegerova ontologija
36. Sartrova filozofija egzistencije
37. Objasni osnovne gnoseološke pojmove: znanje, mnjenje, istina, metoda, nauka
38. Objasni najvažnije gnoseološke probleme: izvori, granice i mogućnosti saznanja

39. Glavni pravci u gnoseologiji
40. Platon o saznanju
41. Aristotelova podjela znanja
42. Sokratova metoda saznanja
43. Saznajni relativizam sofista
44. Problem univerzalija
45. Dekartova racionalistička metoda
46. Bekonova induktivna metoda i određenje idola
47. Teorija ideja Džona Loka
48. Berklijev radikalni empirizam
49. Hjumov skepticizam
50. Kantova teorija saznanja
51. Pozitivistička teorija saznanja
52. Pragmatistička teorija saznanja
53. Hegelovo shvatanje istorije
54. Marksovo shvatanje istorije
55. Diltaj – izgradnja istorijske svijesti
56. Gadamerova hermeneutička metoda
57. Pojam vrline kod sofista i Sokrata
58. Platonovo etičko učenje
59. Aristotelovo etičko učenje
60. Pojam dobra i slobode kod Džona Stjuarta Mila
61. Pojam etičke odgovornosti kod Levinasa
62. Ničeov imoralizam
63. Platonovo političko učenje
64. Aristotelovo političko učenje
65. Teorija društvenog ugovora Tomasa Hobsa
66. Filozofija istorije

LOGIKA

1. Objasni pojam i određenje logike
2. Osnovne forme mišljenja i misli
3. Teorije istine
4. Određenje pojma, njegov obim i sadržaj
5. Navedi i objasni različite vrste odnosa među pojmovima
6. Definisane pojmovi
7. Dioba i klasifikacija pojmova
8. Objasni pojam suda i suđenja
9. Navedi vrste sudova i objasni njihovu strukturu
10. Neposredno i posredno zaključivanje
11. Neposredno zaključivanje po opoziciji
12. Zaključivanje po analogiji
13. Induktivno zaključivanje
14. Deduktivno zaključivanje
15. Dokazivanje i opovrgavanje
16. Teorija silogizma
17. Logičke greške

ETIKA

1. Etika kao filozofska disciplina
2. Objasni pojam djelanja
3. Napravi razliku između moralnog i drugih oblika djelanja
4. Sokratovo učenje o vrlini
5. Aristotelovo učenje o vrlini
6. Koje su najznačajnije distinkcije u vezi sa stanovištima – determinizam, indeterminizam, autonomija
7. Struktura moralnog karaktera
8. Teleološko etičko stanovište
9. Deontološka etika
10. Konsekvencijalističko etičko stanovište
11. Egoistička etička stanovišta
12. Altruistička etička stanovišta
13. Moralne dileme i moralna iskušenja
14. Uticaj religije i teologije na moral
15. Navedi karakteristike religiozno-etičkih sistema: judaizam, hrišćanstvo, islam, budizam
16. Objasni razliku između teorijske i primjenjene etike